

– PUBLIEKE CONSULTATIE –

**BESLISSENDE ELEMENTEN VAN DE ONTWIKKELINGEN
VOORZIEN IN HET TARIEFVOORSTEL 2020-2023**

Elia System Operator

Woensdag 13 februari 2019

Inhoudsopgave

Executive Summary	4
1 Inleiding	6
1.1 Raadpleging	6
1.2 Doel	6
1.3 Opbouw van het document	7
2 Algemeen kader	7
3 Evolutie van de kosten, opbrengsten, vergoedingen en volumes	9
3.1 Kosten	9
3.1.1 Ontwikkeling van het net	10
3.1.2 Ondersteunende diensten	11
3.1.3 Digitalisering	13
3.2 Opbrengsten	15
3.2.1 Internationale verkopen (“congestion rents”)	15
3.2.2 Algemene ontwikkelingen	15
3.2.3 Regulatorische saldi	15
3.3 Vergoeding	15
3.4 Volumes	17
3.4.1 Hypothesen	17
3.4.2 Energie	18
3.4.3 Vermogen	19
3.5 Conclusie	20
4 Algemene principes betreffende de allocatie van kosten en de tarieven	20
4.1 Allocatie tussen injectie en afname	20
4.2 Aansluitingstarieven	21
4.2.1 Algemene evolutie	21
4.2.2 Tarief voor een studie substantiële modernisatie	22
4.2.3 Tarieven voor het gebruik van partiële eerste aansluitingsvelden	23
4.2.4 Aansluitingstarieven offshore	24
4.2.5 Aanpassing van het onderhoudsbeleid voor de rechtstreeks op het Elia-net aangesloten netgebruikers en weerslag op de vergoeding voor het beheer van de aansluitingsuitrustingen	24

4.3	Tarieven voor het beheer en de ontwikkeling van de netinfrastructuur	25
4.3.1	Vaststelling van de jaarpiekperiode voor de afname	25
4.3.2	Tarief voor de jaarpiek	28
4.3.3	Tarief voor de maandpiek	28
4.3.4	Tarieven voor ter beschikking gestelde vermogen	28
4.4	Tarieven ter compensatie van onevenwichten	29
4.4.1	Vermogensreserves en black start	29
4.4.2	Behoud en herstel van het individuele evenwicht van de toegangsverantwoordelijken	30
4.5	Tarieven voor het beheer van het elektrische systeem	31
4.5.1	Tarieven voor het beheer van het elektrische systeem	31
4.5.2	Tarieven voor de aanvullende afname van reactieve energie (MVar)	32
4.6	Tarief voor de marktintegratie	33
4.7	Compensatie van actieve verliezen in het federaal transmissienet	33
5	OPENBAREDIENSTVERPLICHTING, HEFFINGEN EN TOESLAGEN	34
6	BIJLAGEN	34
6.1	Deloitte – Benchmarkstudie van de injectietarieven	34
6.2	Tariefmatrix voor het gebruik van het net en de reservatie van de ondersteunende diensten	34
7	VRAGEN	35
8	REACTIES	35

Executive Summary

In overeenstemming met de Overeenkomst die op 6 februari 2018 werd afgesloten tussen de CREG en Elia System Operator (hierna Elia), zal Elia op 10 mei 2019 een Tariefvoorstel voor de regulatoire periode 2020-2023 ter goedkeuring voorleggen aan de CREG. Dit Tariefvoorstel moet worden opgesteld met inachtneming van de Tariefmethodologie 2020-2023 die de CREG op 28 juni 2018 heeft goedgekeurd.

In het kader van deze Overeenkomst heeft Elia zich ertoe verbonden om een openbare raadpleging van de betrokken elektriciteitsondernemingen te organiseren met betrekking tot de beslissende elementen van de ontwikkelingen voorzien in het toekomstige Tariefvoorstel 2020-2023, voorafgaand aan de indiening ervan bij de CREG. Deze openbare raadpleging geeft invulling aan bovenvermelde verplichting. Daartoe heeft Elia dit document opgesteld waarin de belangrijkste elementen van de in het toekomstige Tariefvoorstel beoogde ontwikkelingen worden samengevat.

Dit document geeft allereerst een beschrijving van het algemene kader waarbinnen Elia haar Tariefvoorstel dient op te stellen. Vervolgens worden de belangrijkste wijzigingen in termen van kosten, opbrengsten, vergoedingen en volumes voor de volgende tariefperiode behandeld. Wat de kosten betreft, wordt bijzondere aandacht besteed aan de evoluties en uitdagingen op het gebied van netontwikkeling, beheer van ondersteunende diensten en digitalisering. Bij de opbrengsten ligt de nadruk vooral op de “congestion rents” en de opgebouwde tariefsaldi in de periode 2015-2018. Met betrekking tot het niveau van de vergoedingen geeft deze nota een beknopt overzicht van de stimulansen die tijdens de volgende regulatoire periode worden voortgezet, alsook van de nieuwe stimulansen die door de CREG zijn ontwikkeld in het kader van de Tariefmethodologie 2020-2023. Voor de volumes bespreekt Elia eerst de hypothesen waarmee rekening zal worden gehouden in de voorbereiding van het toekomstige tariefvoorstel 2020-2023. In een tweede fase presenteert Elia zijn prognoses met betrekking tot de afgenomen en geïnjecteerde energievolumes en het afgenomen vermogen.

Zonder dat Elia in deze fase enige verbintenis aangaat en op basis van de verwachte evoluties, verwacht Elia een gemiddelde jaarlijkse stijging van de tariefomzet van 2% tot 4% (incl. inflatie) voor alle klantengroepen. De impact op de individuele tarieven is afhankelijk van het type klant. Daar de algemene principes van de allocatie van kosten en tarieven aan consultatie onderhevig zijn, is Elia vandaag niet bij machte een precieze raming van de individuele tarieven te maken.

In dit document wordt vervolgens dieper ingegaan op de principes betreffende de allocatie van kosten en de tarieven. Met betrekking tot de aansluitingstarieven voor de rechtstreeks op het net aangesloten gebruikers, stelt Elia geen ingrijpende wijzigingen voor wat betreft de manier waarop de tarieven worden vastgesteld of hun structuur. Daarnaast worden drie specifieke tarieven nader toegelicht: (i) het tarief voor de studie substantiële modernisatie, (ii) het tarief voor het gebruik van een partieel eerste aansluitingsveld en (iii) het aansluitingstarief offshore. Tenslotte wordt nadere informatie

verstrekt over de aanpassing van het onderhoudsbeleid voor de rechtstreeks op het Elia-net aangesloten netgebruikers.

De tarieven voor het beheer en de ontwikkeling van de netinfrastructuur omvatten de tarieven voor de jaar- en maandpiek, alsook de tarieven voor het ter beschikking gestelde vermogen. De kostenallocatie en de toepassingsmodaliteiten van deze tarieven worden in dit document voorgesteld. Voor de bepaling van de jaarlijkse piekperiode kan aan de hand van een analyse van de monotone belastingscurves worden nagegaan of de tot nu toe vastgestelde periode relevant blijft. De resultaten van deze analyse zijn in dit document opgenomen. Met betrekking tot de tarieven voor het ter beschikking gestelde vermogen wordt in dit document ook de wijziging van de tariefmethodologie voor distributienetbeheerders toegelicht.

Wat betreft het tarief voor de vermogensreserves en de "Black Start" dienst stelt Elia voor om de tariefmatrix niet te wijzigen en dezelfde tarieven toe te passen op alle niveaus van de infrastructuur. In dit document beschrijft Elia een wijziging het tarief voor het behoud en het herstel van het individuele evenwicht van de toegangsverantwoordelijken (= de tarieven voor de compensatie van onbalans), om een hoge kwaliteit van het systeemevenwicht te blijven garanderen en de toegangsverantwoordelijke voldoende aan te zetten tot handhaving van het evenwicht.

Voor de tarieven voor het beheer van het elektrisch systeem wordt bijzondere aandacht besteed aan de tarieven voor de aanvullende afname van reactieve energie. De regulering van de spanning op het Elia-net, zowel op het vlak van injectie als op het vlak van afname van reactieve energie, vormt immers een grotere uitdaging voor de volgende tariefperiode.

Wat het tarief voor de marktintegratie betreft, stelt Elia voor om de tariefmatrix niet te wijzigen en hetzelfde tarief toe te passen op alle infrastructuurniveaus.

Met betrekking tot de compensatie van actieve verliezen op het federale transmissienet beschrijft Elia in dit document zijn aanpak voor de volgende tariefperiode.

Daarnaast wordt in dit document uitgelegd hoe de door de bevoegde instanties opgelegde openbare dienstverplichtingen, heffingen en toeslagen in het Tariefdossier zullen worden behandeld.

Als bijlage aan dit document geeft Elia twee belangrijke documenten mee: het eerste betreft de Benchmark in opdracht van Elia over de injectietarieven in de Europese landen om ons heen. Deze analyse is bijzonder nuttig voor de vaststelling van het injectietarief. Het tweede omvat, ter informatie, een eerste schets van de voorlopige tariefmatrix voor het gebruik van het net en de reservatie van de ondersteunende diensten.

Tenslotte bevat dit document ook een aantal vragen die als leidraad dienen om de verschillende bijdragen op deze openbare raadpleging te structureren.

De marktpartijen wordt verzocht hun bijdrage uiterlijk op woensdag 13 maart 2019 in te dienen.

1 Inleiding

1.1 Raadpleging

In het kader van de overeenkomst over de procedure voor de indiening en goedkeuring van de tariefvoorstellen en de voorstellen tot wijziging van de tarieven 1 zoals overeengekomen tussen de Commissie voor Regulering van de Elektriciteit en het Gas (hierna “CREG”) en Elia System Operator (hierna “Elia”) op 6 februari 2018² en zoals gepubliceerd op de website van de CREG, organiseert Elia voorafgaand aan de indiening van het Tariefvoorstel voor de periode 2020-2023 een raadpleging van de betrokken elektriciteitsondernemingen. Deze raadpleging heeft betrekking op de beslissende elementen van de ontwikkelingen voorzien in het toekomstige Tariefvoorstel 2020-2023.

Na afloop van de consultatie stelt Elia een raadplegingsverslag op waarin wordt uitgelegd waarom al dan niet rekening werd gehouden met de geformuleerde opmerkingen. De opmerkingen van de geraadpleegde partijen en het raadplegingsverslag worden bij het Tariefvoorstel gevoegd. Het raadplegingsverslag wordt ook ter beschikking gesteld aan de geraadpleegde partijen.

1.2 Doel

Dit document heeft tot doel alle betrokken elektriciteitsondernemingen te informeren over de beslissende elementen van de ontwikkelingen voorzien in het Tariefvoorstel 2020-2023, met als doel het standpunt van de stakeholders te kennen.

Dat toekomstig Tariefvoorstel 2020-2023 moet worden opgesteld met inachtneming van de Tariefmethodologie 2020-2023 die de CREG op 28 juni 2018 heeft goedgekeurd. De Tariefmethodologie vormt immers de grondslag van de regels die Elia in acht moet nemen wanneer ze de tarieven vaststelt voor de volgende regulatoire periode 2020-2023. De Tariefmethodologie definieert meer bepaald de kosten die door de tarieven kunnen worden gedekt, de regels met betrekking tot de evolutie ervan, de mechanismen tot vaststelling van de vergoeding van de netbeheerder alsook de te gebruiken tariefdragers om deze verschillende kosten te verdelen over de verschillende activiteiten en categorieën van gebruikers.

Ter herinnering, deze Tariefmethodologie 2020-2023 was het voorwerp van een publieke consultatieronde die de CREG eerder al organiseerde. Na afloop ervan nam de CREG een ontwerpbesluit aan dat op 8 juni 2018 werd voorgesteld aan de Kamer van volksvertegenwoordigers. Er werden door de Kamer geen bijkomende opmerkingen geformuleerd en na afloop van de in de Elektriciteitswet bedoelde voorbereidende procedure keurde de CREG op 28 juni 2018 het besluit goed tot vaststelling van de

---

¹ Zie meer bepaald artikel 2, § 1.

² <https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Tarifs/Elia/Methodo20-23/20180206-Overeenkomst-Elia.pdf>

“Tariefmethodologie voor het transmissienet voor elektriciteit en voor de elektriciteitsnetten met een transmissiefunctie” (hierna de Tariefmethodologie).

1.3 Opbouw van het document

De volgende hoofdstukken geven allereerst een weergave van het algemeen kader waarbinnen Elia haar Tariefvoorstel dient op te stellen. Vervolgens worden de belangrijkste evoluties beschreven wat betreft de kosten, opbrengsten, vergoeding en volumes die Elia geïdentificeerd heeft voor de komende tarifaire periode (2020-2023). Daarna worden de algemene principes met betrekking tot de kostenallocatie meer in detail toegelicht. Bovendien geven we, ter informatie, een eerste opbouw van de potentiële tariefmatrix voor de tarieven voor gebruik van het net en de reservatie van de ondersteunende diensten die in het kader van het nieuwe Tariefvoorstel in aanmerking zou moeten worden genomen. Tot slot vermelden we de verschillende vragen betreffende het document dat voor raadpleging wordt voorgelegd, met als doel de verschillende verwachte bijdragen te structureren.

2 Algemeen kader

Deze raadpleging heeft betrekking op de beslissende elementen van de ontwikkelingen voorzien in het toekomstige Tariefvoorstel voor de periode 2020-2023.

Het ex ante opstellen van het meerjarige Tariefvoorstel en het bepalen van vooraf vastgelegde en gepubliceerde tarieven voor elk jaar van de regulatoire periode is te vergelijken met een prospectieve studie die anticipeert op de toekomstige realiteit. Deze studie heeft betrekking op elk element dat rechtstreeks of onrechtstreeks een invloed kan uitoefenen op de tarieven die Elia voor de komende vier jaren dient te bepalen.

Om dit voorstelcorrect te kunnen opstellen is in de eerste plaats een stabiel regelgevend kader nodig. Vervolgens moet er gebruik gemaakt worden van nauwkeurig geconstrueerde hypothesen. En ten slotte is er een grondige kennis nodig van de bestaande - en verwachte - interacties tussen diverse elementen.

Het opmaken van het Tariefvoorstel is bijgevolg een complexe oefening die plaatsvindt binnen een kader dat gekenmerkt wordt door een groot aantal onzekerheden en risicofactoren. Elia tracht om deze onzekerheden zo goed mogelijk in rekening te brengen en hierop te anticiperen in haar Tariefvoorstel. In ieder geval stelt Elia dat indien deze risicofactoren een significant effect zouden hebben op de mogelijkheid van Elia om haar activiteiten uit te voeren, Elia over de mogelijkheid wenst te beschikken om deze alsnog in rekening te brengen en aldus haar Tariefvoorstel aan te passen binnen de regulatoire periode.

Gelet op het feit dat dit document niet als opzet heeft om te consulteren over de diverse onzekerheden waarmee Elia geconfronteerd wordt bij het opstellen van haar Tariefvoorstel, wordt in dit hoofdstuk een summier opsomming gegeven van de grote onzekerheden en risicofactoren.

De aanpassingen van het Europese en Belgische regulatorie en wettelijke kader vormen een eerste risicofactor.

Op Europees niveau:

- De “netwerkcodes” hebben onbetwistbaar een impact op de activiteiten van Elia. Ze vereisen de aanpassing van de Belgische technische reglementen en specifiek van het Federaal Technisch Reglement. Elia neemt zich voor om bij de uitwerking van haar Tariefvoorstel rekening te houden met verschillende bepalingen van de netwerkcodes. De verschillende omzettingsprocessen van deze netwerkcodes in het Belgisch recht en regelgevingscontext werden echter nog niet voltooid en zouden mogelijks kunnen leiden tot significante aanpassingen ten opzichte van de bestaande praktijken en op die manier belangrijke hypothesen die werden gebruikt bij het opstellen van het Tariefvoorstel op losse schroeven kunnen zetten.
- Op 30 november 2016 publiceerde de Europese Commissie een pakket voorstellen inzake wetgeving, bekend als “Clean Energy for all Europeans”. Dit pakket omvat verschillende wetgevende documenten, onder andere met betrekking tot het design van de elektriciteitsmarkt, de bevoorradingszekerheid, de ontwikkeling van productiebronnen voor hernieuwbare energie en de verbetering van de energie-efficiëntie. Daar het wetgevend proces nog niet is afgerond, zijn alle Europese wetsbepalingen vandaag nog niet gekend en is er nog geen rekening gehouden met hun omzetting in het Belgisch recht.

In verband met België kunnen we verwijzen naar verschillende elementen:

- De federale energiestrategie van de huidige federale regering bevat meer bepaald een capaciteitsvergoedingsmechanisme (CRM) dat dient te worden ontwikkeld in de Belgische markt ter begeleiding van de kernuitstap. De federale regering besliste om in de wet betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt van 29 april 1999 (“Elektriciteitswet”) een dergelijk CRM op te nemen en werkte een voorontwerp van wet uit dat in eerste lezing werd aangenomen tijdens de Ministerraad van 20 juli 2018 en vervolgens voor advies naar de Raad van State werd verzonden na goedkeuring door de Ministerraad op 11 januari 2019. Dat voorontwerp van wet kent een reeks nieuwe taken toe aan de transmissienetbeheerder. Elia bereidt zich daarop voor, meer bepaald op vraag van de minister van Energie.
- Overigens werd de energienorm, zoals bedoeld in het federaal regeerakkoord van 2014, vandaag nog niet ten uitvoer gelegd. We kunnen er bijgevolg nog geen rekening mee houden bij de uitwerking van het Tariefvoorstel.

Indien deze maatregelen concreter zouden worden, kunnen ze een aanzienlijke invloed hebben op de hypothesen gehanteerd in het Tariefvoorstel.

In aanvulling op de regulatorie en wettelijke risico's is het voor Elia complex om in te schatten hoe de verdere beslissingen genomen door de regering in het kader van de bevoorradingszekerheid, een eventuele impact zouden kunnen hebben op het takenpakket van Elia en diverse verplichtingen opgelegd aan Elia. Bijvoorbeeld:

- De evolutie van de Belgische energiemix vormt een ernstige onzekerheid. De plaats van de nucleaire eenheden is daar een belangrijk element van. Enerzijds

bepaalt de wet betreffende de geleidelijke kernuitstap dat (slechts) 2 eenheden hun activiteiten moeten stilleggen op het einde van de volgende regulatoire periode (Doel 3 en Tihange 2). Anderzijds worden de niveaus van effectieve beschikbaarheid van het nucleaire park de laatste jaren getroffen door periodes waarin een significant deel van deze eenheden gedurende lange of minder lange tijd onbeschikbaar is. De samenstelling van het productiepark in België is echter een hypothese die een aanzienlijke impact kan hebben op verdere aannames of ramingen die in aanmerking worden genomen bij de opmaak van het Tariefvoorstel.

- In aanvulling op de evolutie van het productiepark vormen beslissingen over ondersteuningsmechanismen voor productie-eenheden een indirecte risicofactor voor Elia. Elia werd door de federale en regionale overheden aangesteld als tussenpersoon voor de toepassing van verschillende ondersteuningsmechanismen ter bevordering van de ontwikkeling van hernieuwbare energie. Deze mechanismen worden echter regelmatig geëvalueerd en aangepast, wat de stabiliteit niet ten goede komt en ook effecten kan hebben op het Tariefvoorstel.

3 Evolutie van de kosten, opbrengsten, vergoedingen en volumes

De transmissietarieven dekken het totaal inkomen nodig voor de uitoefening van gereguleerde activiteiten verbonden aan het transmissienet en de netwerken met een transmissiefunctie in België. Dit totaal inkomen omvat enerzijds de kosten van de netbeheerder alsook de vergoedingen.

In dit hoofdstuk geeft Elia inzicht in de evolutie van de noodzakelijke kosten, opbrengsten, de vergoeding zoals bepaald in de Tariefmethodologie en volumes. Dit heeft tot doel om de nodige informatie te verschaffen opdat de evolutie van de tarifaire omzet kan worden gekaderd. Dit hoofdstuk omvat geen voorstellen ter consultatie en dient louter als informatief gezien te worden.

3.1 Kosten

De evolutie van het Belgische productiepark in de (nabije) toekomst blijft onzeker. Enerzijds zorgt het uitblijven van investeringen in productie-eenheden, gepaard gaand met de onbeschikbaarheden en de nucleaire fase-out, een bijzondere uitdaging voor de bevoorradingszekerheid. Anderzijds zorgt het steeds stijgende aandeel aan intermitterende en decentrale hernieuwbare energiebronnen voor een verdere afbouw van base load productiecapaciteit terwijl significante netinvesteringen noodzakelijk blijven om het hoofd te bieden aan de toename van internationale uitwisselingen of van bronnen van intermitterende productie en er ook flexibele balanceringsbehoeften vereist

zijn.

Bovendien hebben de investeringen in infrastructuur als gevolg van de uitvoering van grote infrastructuurprojecten en van de vervanging van steeds ouder wordende infrastructuur tot gevolg dat de kosten voor de financiering van die infrastructuur gevoelig stijgen.

Daarnaast verwacht Elia ook dat er binnen de onderneming bepaalde nieuwe beroepen zullen ontstaan die haar zullen toelaten haar opdrachten van netbeheerder op passende wijze te blijven vervullen. Dat valt te verklaren:

- door de indienststelling van nieuwe installaties met nieuwe technische kenmerken die verschillen van de bestaande installaties, zoals het MOG³ of de HVDC-kabels⁴,
- door de veranderingen die de energietransitie meebrengt voor de beheersvormen van het systeem (beheer dat nauwer aansluit bij de reële tijd en contractualisering van reserves op kortere termijn ...), en
- door de noodzaak om rekening te houden met alle mogelijkheden die de digitale revolutie met zich meebrengt in alle dimensies van de activiteiten van netbeheerder (of het nu gaat om het beheer van zijn infrastructuur, het elektrisch systeem of de marktfacilitering via een systeem waarbij de consument een meer centrale positie inneemt, i.e. “consumer centric”).

De evolutie van de kosten voor de volgende tariefperiode wordt hierna op meer gedetailleerde wijze toegelicht voor de volgende drie posten: de ontwikkeling van de netinfrastructuur, de ondersteunende diensten en de digitalisering.

3.1.1 Ontwikkeling van het net

Overeenkomstig zijn wettelijke opdracht en de specifieke bepalingen ter zake heeft de netbeheerder de opdracht een Plan op te stellen voor de ontwikkeling van het federaal transmissienet (spanningsniveau hoger dan 70 kV). Het plan bestrijkt een periode van tien jaar en wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de minister van Energie. De overige investeringen op spanningsniveaus kleiner dan of gelijk aan 70kV worden opgenomen in de regionale investeringsplannen en aangenomen overeenkomstig de specifieke regionale regelgeving.

Het Ontwikkelingsplan bevat een gedetailleerde raming van de behoeften aan transmissiecapaciteit voor elektriciteit, geeft een overzicht van de investeringen voor de uitbreiding en vernieuwing van het net waartoe de (transmissie)netbeheerder zich verbindt om aan deze behoeften te voldoen, en vermeldt de onderliggende hypothesen.

De details en de verantwoordingen van de individuele investeringsprojecten in

---

³ Modular Offshore Grid of transmissienet in zee.

⁴ High Voltage Direct Current of gelijkstroomverbinding

transmissie-infrastructuur worden weergegeven in het “Federaal ontwikkelingsplan van het transmissienet 2020-2030” dat zich momenteel in de goedkeuringsfase bevindt en in de relevante gewestelijke ontwikkelingsplannen. Elia onderscheidt vier ontwikkelingsplannen:

- Het Federaal Ontwikkelingsplan 2020-2030 (momenteel in goedkeuringsprocedure);
- Het “Plan d’ Adaptation” voor het Waals Gewest 2018-2025;
- Het Investeringsplan voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2018-2028;
- Het Investeringsplan voor het Vlaams Gewest 2019-2021;

Het investeringsprogramma voor de transmissie-infrastructuur voor de tariefperiode 2020-2023 heeft twee centrale doelstellingen:

- **Versterking en uitbreiding van het interne elektriciteitsnet** om de in België gegenereerde hernieuwbare energie te kunnen integreren, nieuwe productie-eenheden of verbruikssites aan te sluiten, de vernieuwing van ouder wordende activa te verzekeren en de invoer-/uitvoercapaciteit te verhogen door ook de transmissie van stromen binnen het land te bevorderen;
- **De toekomstige uitbreiding van het offshore-net voorbereiden** om de tegen 2026-2027 verwachte offshore windenergieproductie te kunnen integreren.

De investeringsbedragen van de tarifaire periode 2020-2023 zijn relatief gezien kleiner dan de bedragen van de huidige tarifaire periode. Elia voorziet om gemiddeld 370 miljoen euro per jaar te investeren. Daarvoor zijn twee redenen:

- Ten eerste lopen grote infrastructuurprojecten ten einde.
- Ten tweede wordt de tarifaire periode 2020-2023 gekenmerkt door een fase van voorbereiding en validatie van de toekomstige investeringsprojecten in het net.

Elia voorziet daarnaast een stijging van de afschrijvingen in het Tariefvoorstel 2020-2023. Deze stijging weerspiegelt deels de voltooiing van de investeringen die de afgelopen jaren werden gerealiseerd, zoals het MOG of het Alegro-project⁵.

3.1.2 Ondersteunende diensten

Dit deel beschrijft de verwachte evolutie van de beïnvloedbare kosten en de niet-beheersbare kosten voor de ondersteunende diensten.

De beïnvloedbare kosten komen overeen met de reservatiekosten van de verschillende ondersteunende diensten zoals de “Frequency Containment Reserves (FCR)” en de “Frequency Restoration Reserves” (aFRR en mFRR) overeenkomstig de terminologie zoals die wordt vastgelegd in de netwerkcode System Operation die sinds augustus

---

⁵ Interconnectieproject met Duitsland

2017 toepasbaar is.

De niet-beheersbare kosten zijn de activeringskosten van de reserves die nodig zijn voor het evenwicht van het net, de activering van het blindvermogen, het congestiebeheer en de reservatiekosten van de black-startdienst.

3.1.2.1 Beïnvloedbare kosten

Deze kosten worden voornamelijk bepaald door het volume van de reserves en hun eenheidsprijs. De eenheidsprijs is afhankelijk van de liquiditeit van de aanbiedingen in deze (sub)markten, de opkomst van nieuwe technologieën of nieuwe actoren alsook de vooruitzichten met betrekking tot parameters die van die aard zijn invloed uit te oefenen op de marktvoorwaarden.

Tijdens de tarifaire periode 2016-2019 is Elia erin geslaagd te voorkomen dat de beïnvloedbare kosten significant zouden stijgen dankzij een geleidelijke reorganisatie van de markt voor reservatie van producten voor systeemevenwicht, door aanpassingen aangebracht aan het design van de producten. Dankzij deze reorganisatie kon er een grotere liquiditeit worden gecreëerd in deze markt, door die open te stellen voor alle technologieën, ongeacht het spanningsniveau waarmee ze verbonden zijn of het contractueel kader waarbinnen ze evolueren. Tijdens de tarifaire periode 2020-2023 wil Elia haar traject van opstelling van deze markt voortzetten.

Eind 2018 kreeg Elia echter te maken met een significante stijging van de beïnvloedbare kosten als gevolg van een tekort aan liquiditeit en zeer gespannen marktvoorwaarden. Er dient dus te worden benadrukt dat de hypothese betreffende de effectieve beschikbaarheid van de kerncentrales een directe weerslag heeft op de te voorziene reservatiekosten.

In vergelijking met het vorige tariefdossier verwacht Elia voor de periode 2020-2023, globaal gezien, een afname van de reservatiekosten in weerwil van, enerzijds, een verwachte lichte stijging van de noodzakelijke reservevolumes om het evenwicht van de zone te verzekeren en, anderzijds, een effectieve beschikbaarheid van het verminderde nucleaire productiepark.

Met betrekking tot deze verminderde beschikbaarheid van het nucleaire park merkt Elia op dat de recente onvoorziene onbeschikbaarheid ervan een sterke impact heeft gehad op de reservatiekosten. Het lijkt derhalve passend om dit risico voor de komende tariefperiode te voorzien. Elia heeft vastgesteld dat, in een situatie waarin twee derde van het nucleaire productiepark niet beschikbaar is (ongeveer 4 GW van de 6 GW geïnstalleerde nucleaire capaciteit), de gemiddelde reservatieprijzen voor aFRR- en mFRR-producten aanzienlijk verschillen van de oorspronkelijke ramingen. Elia acht dat een verhoging van de reservatiekosten ten opzichte van een "normaal" niveau voor de wintermaanden verantwoord is.

3.1.2.2 Niet-beheersbare kosten

Wat de activeringskosten voor het evenwicht van het net betreft, houdt Elia rekening met een stijging van die kosten tijdens de tarifaire periode 2020-2023 als gevolg van een

toename van de energievolumes die nodig zijn voor het evenwicht van het net. Een verklaring daarvoor ligt in het feit dat fotovoltaïsche energie en on- en offshore windenergie tijdens de komende jaren sterk zullen blijven stijgen. Deze ontwikkelingen vertalen zich in een grotere volatiliteit en bijgevolg in een toegenomen behoefte aan energievolumes voor het evenwicht van het net om opgewassen te zijn tegen die volatiliteit.

Wat de beheerskosten van de congestie betreft, verwacht Elia de komende jaren een significante stijging van het budget dat nodig is om het hoofd te bieden aan de congesties die zich voordoen in het net. Deze evolutie is voornamelijk het gevolg van de grote werken die zijn gepland aan de 380 kV-ring (backbone) voor de komende periode 2020-2023.

Wat betreft de activering van de dienst MVAr alsook de reservatie- en activeringskosten (tests) van de black-startdienst, verwacht Elia geen grote veranderingen. Aangaande het niveau van deze kosten wordt dan ook geen significante evolutie verwacht. Het design van deze ondersteunende diensten wordt momenteel bestudeerd en herzien. Dit kan leiden tot aanpassingen op het gebied van de geraamde kosten.

Ten slotte schat Elia dat de niet-beheersbare kosten met enkele procenten zouden kunnen stijgen in geval van onvoorziene onbeschikbaarheid van kernreactoren. In deze situaties zal de activatieprijs van de voor Elia beschikbare middelen stijgen en de capaciteit van de meest betaalbare eenheden zal reeds ten volle benut zijn door leveranciers om de bevoorrading van hun klanten te verzekeren.

3.1.3 Digitalisering

Elia heeft zijn opdrachten altijd volbracht door te vertrouwen op informatica. Naarmate de tijd vordert, heeft Elia IT-apparatuur of applicaties ontwikkeld of aangekocht die de uitvoering van de verschillende activiteiten kan ondersteunen. Deze evoluties zijn op een organische manier gerealiseerd, met als doel een hulpmiddel te bieden naargelang de specifieke problematiek dewelke moet worden behandeld of ondersteund.

In de afgelopen jaren werd Elia geconfronteerd met verschillende belangrijke en snel evoluerende ontwikkelingen, zoals de opkomst van decentrale, intermitterende hernieuwbare energie, de internationalisering van elektrische stromen, het beheer van “assets” met geavanceerde digitale technologie, de ontwikkeling van nieuwe “slimme” apparatuur (meters, auto's, warmtepompen, enz.), de ontwikkeling van nieuwe digitale technologieën die een onbeperkte aantal nieuwe opportuniteiten voor het energiesysteem bieden (“artificial intelligence”, “cloud computing”, “blockchain”, ...).

Deze ontwikkelingen hebben Elia ertoe gebracht haar benadering van het beheer van haar IT-architectuur en de gebruikte applicaties opnieuw te overwegen. Met als doel het optimaliseren van de mogelijkheden die de opkomst van digitalisering in alle lagen van de samenleving met zich meebrengt, is deze benadering hoofdzakelijk gebaseerd op vier pijlers, waarbij de eerste de basis vormt en waaruit de drie volgende kunnen worden ontwikkeld.

De eerste pijler heeft tot doel om ervoor te zorgen dat de IT-architectuur van Elia op één

enkel besturingssysteem berust, dat een soort “backbone” vormt waaruit verschillende applicaties zijn geconnecteerd. Deze centralisatie moet het mogelijk maken om deze structuren te rationaliseren, een vlottere circulatie van de gegevens te bevorderen en aldus meer mogelijkheden te bieden om zijn volle potentieel te kunnen benutten.

De tweede pijler is gericht op het optimaliseren van de opportuniteiten die de digitalisering biedt voor een efficiënter beheer van onze “assets”. In het bijzonder is Elia van plan om te werken aan het ontwikkelen van een voorspellend onderhoudspolitiek (op basis van het verzamelen en analyseren van gegevens over onze apparatuur) en om de nodige monitoring en zelfs onderhoud van op afstand te verzekeren. Dit zou het mogelijk moeten maken om het gebruik van bestaande “assets” te optimaliseren, waarbij in voorkomend geval specifieke elementen moeten worden geretrofit.

De derde pijler heeft betrekking op het beheer van het elektrische systeem en is in de eerste plaats bedoeld om de kwaliteit van de gegevens die beschikbaar worden gesteld aan de operatoren en de markt te verbeteren. Bovendien maken de bovengenoemde ontwikkelingen (internationalisering, decentralisatie, intermittentie, enz.) de besluitvorming complexer. Elia is bijgevolg van plan om technologieën zoals “artificial intelligence” en “machine-learning” te gebruiken ter ondersteuning van de besluitvorming en zo een veilig en efficiënt beheer van het elektrische systeem verder te zetten.

De vierde pijler betreft marktfacilitering. Elia moet beschikbaar zijn voor bestaande of nieuwe marktspelers om de potentiële evoluties die de digitalisering aan consumenten kan bieden, te ontwerpen en te testen. Elia heeft onlangs het project “Internet of Energy” opgestart waarbij het een plaats voor innovatie en co-creatie wil aanbieden om “minimum viables” projecten te definiëren, te testen en het reële potentieel ervan te evalueren van diegenen die industrieel ontwikkeld zouden kunnen worden. Daarnaast heeft Elia de intentie om de mogelijkheden die de “blockchain”-technologie kan bieden te evalueren (bijvoorbeeld in termen van “settlement”).

De realisatie van deze aanpak moet een doorgedreven digitalisering van het elektriciteitsnetwerk mogelijk maken, met in parallel de toenemende digitalisering van de verschillende consumentengedragingen, waarbij alle spelers op de markt onderling met elkaar worden verbonden. Deze paradigmaverschuiving biedt enorme kansen zowel op het gebied van netwerkbeheer, maar ook, vooral voor eindgebruikers en, meer in het algemeen, voor de Europese samenleving als geheel.

De digitalisering van de kernactiviteiten van de netbeheerder is een van de randvoorwaarden om bovenstaande kansen ten volle te grijpen. Het toekomstige elektriciteitsnet moet zijn digitale uitwisselingscapaciteiten verder ontwikkelen waarbij de consument centraal kan handelen en zo kan bijdragen aan de realisatie van de ambitie voor het koolstofarm maken van onze samenleving. Dit doel vergt een significante transformatie van onze huidige digitale mogelijkheden.

Het bereiken van deze essentiële doelstelling leidt tot de opkomst van nieuwe beheersbare en niet-beheersbare kosten dewelke gekoppeld zijn aan de opkomst van nieuwe activiteiten binnen het bedrijf, de implementatie van nieuwe IT-technologieën en de versterking van de IT-infrastructuur (die gedeeltelijk kan worden geactiveerd als

zijnde een CAPEX-investering, dit in overeenstemming met de tariefmethodologie).

3.2 Opbrengsten

3.2.1 Internationale verkopen (“congestion rents”)

Op het vlak van de internationale verkopen (“congestion rents”) houdt Elia rekening met een daling van haar inkomsten. Deze vooruitzichten steunen enerzijds op de historische gegevens van de “congestion rents” en anderzijds op de verwezenlijking van de marktkoppeling dankzij de grotere interconnectiecapaciteit.

Deze daling houdt ook rekening met de hypothesen betreffende het productiepark in de buurlanden en meer bepaald betreffende de verlengde beschikbaarheid van bepaalde kerncentrales in Frankrijk met als gevolg een gevoelige daling van de “congestion rents”.

3.2.2 Algemene ontwikkelingen

De beheersbare opbrengsten die voornamelijk voortvloeien uit de activiteiten van verhuur en terbeschikkingstelling van installaties van Elia (masten en optische vezels) voor telecommunicatiedoeleinden, zouden een lichte daling moeten kennen. Dat valt voornamelijk te verklaren door het feit dat Elia rekening houdt met een daling van de inkomsten die worden gegenereerd door de stabiliteitsstudies die zij voert ter gelegenheid van renovatiewerken door de telecomoperatoren. Deze sterke afname is te wijten aan het feit dat de activa van de telecomoperatoren grotendeels werden gemoderniseerd tijdens de afgelopen jaren. Elia verwacht dan ook niet dat ze in de periode 2020-2023 nog veel stabiliteitsstudies zal moeten voeren.

3.2.3 Regulatorie saldi

Tijdens de periode 2015-2018 werden positieve regulatorie saldi opgebouwd als gevolg van het verschil tussen de ramingen die in het kader van de vorige tariefvoorstellen verricht werden en de werkelijkheid van de kosten/inkomsten waarmee Elia te maken kreeg in de periode 2015-2018.

Elia is van plan die saldi integraal terug te betalen tijdens de nieuwe tarifaire periode 2020-2023 met als doel de coherentie van de tarieven gedurende deze vier jaar te verzekeren en de tariefschommelingen af te vlakken die zich van jaar tot jaar voordoen.

3.3 Vergoeding

Naast de kosten van de netbeheerder omvat het totaal inkomen afgedekt voor de transmissietarieven eveneens de vergoedingen van de netbeheerder. Het betreft hier de billijke marge op de in de netten met een transmissiefunctie geïnvesteerde kapitalen zoals gedefinieerd in de Tariefmethodologie en de stimulansen als vergoeding voor het realiseren van doelstellingen bepaald door de CREG.

Wat betreft de stimulansen zet de Tariefmethodologie 2020-2023 Elia ertoe aan

bijzondere doelstellingen na te streven op het vlak van prestaties en de uitvoering van projecten. Op de datum van publicatie van de huidige nota, werd de Tariefmethodologie reeds gepubliceerd⁶; de CREG heeft overigens de precieze voorwaarden van werking van de stimulansen gedefinieerd in een document dat ze voor publieke consultatie ter beschikking heeft gesteld⁷. De CREG heeft echter nog geen definitieve beslissing genomen met betrekking tot dit document.

De volgende stimulansen worden gedefinieerd in de Tariefmethodologie 2020-2023:

Al bestaande stimulansen tijdens de tarifaire periode 2016-2019:

- De stimulans “doeltreffendheid van de beheersbare kosten”
- De stimulans “marktintegratie – dividenden”
- De stimulans “marktintegratie – versterking van de interconnectiecapaciteit in CWE”
- De stimulans “kwaliteit van de dienstverlening – de tevredenheid van de klant in geval van een nieuwe verbinding”
- De stimulans “de continuïteit van de bevoorrading – Average Interruption Time (AIT)”

Nieuwe of aangepaste stimulansen

- De stimulans “doeltreffendheid van de beïnvloedbare kosten”
- De stimulans “marktintegratie – indienststelling van de grote infrastructuurprojecten”
- De stimulans “innovatie”
- De stimulans “kwaliteit van de dienstverlening – de algemene tevredenheid van de netgebruiker”
- De stimulans “kwaliteit van de dienstverlening – kwaliteit van de data”
- De stimulans “de continuïteit van de bevoorrading – beschikbaarheid van het Modular Offshore Grid (MOG)”
- De stimulans “evenwicht van het net”
- De stimulans “de continuïteit van de bevoorrading – investeringen met het oog op de betrouwbaarheid van het net”

Om de tarief oefening te vereenvoudigen vermeldt de Tariefmethodologie echter voor het merendeel van deze stimulansen een bedrag dat opgenomen wordt in het Tariefvoorstel. Deze bedragen zullen ex-post gecorrigeerd worden op basis van de door Elia effectief behaalde doelstellingen. Voor meer informatie over de werking van elke stimulans en over de bedragen van de stimulansen die in het Tariefvoorstel moeten worden

---

⁶ <https://www.creg.be/nl/publicaties/beslissing-z110910>

⁷ <https://www.creg.be/nl/openbare-raadplegingen/de-definitieve-modaliteiten-voor-het-bepalen-van-de-stimulansen-om-de>

opgenomen, wordt verwezen naar de overeenstemmende documenten op de website van de CREG.

3.4 Volumes

3.4.1 Hypothesen

De evolutie van het Belgische productiepark is gebaseerd op de lijst van de elektrische centrales die de FOD Economie heeft opgesteld, alsook op de laatste prognoses betreffende de evolutie van hernieuwbare energie in de verschillende gewesten in België. Aldus houdt het Belgische productiepark rekening met de eenheden voor centrale productie en de geaggregeerde waarden van de decentrale productie.

De evolutie van de belasting, zowel in energie als in vermogen, is gebaseerd op de historische gegevens aan de ene kant en de jaarlijkse vooruitzichten IHS CERA aan de andere kant.

De hypothesen met betrekking tot de thermische eenheden, de hernieuwbare energiebronnen, de opslag en het verbruik (energie en vermogen) worden hierna nader toegelicht.

3.4.1.1 Thermische eenheden

In verband met de eenheden voor thermische productie verwacht Elia tijdens de komende 4 jaar geen ingrijpende wijzigingen, met uitzondering dan van de geleidelijke kernuitstap.

De wet van 31 januari 2003 houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie stelt de data voor ontmanteling van de kerncentrales vast. De exploitatievergunningen van de nucleaire reactoren moeten op de hierna genoemde data worden afgesloten:

- Doel 1: zaterdag 15 februari 2025
- Doel 2: 1 december 2025
- Doel 3: 1 oktober 2022
- Doel 4: 1 juli 2025
- Tihange 1: 1 oktober 2025
- Tihange 2: 1 februari 2023
- Tihange 3: 1 september 2025

Elia stelt vast dat de beschikbaarheid van de kerncentrales de afgelopen jaren beduidend lager was dan de logischerwijze verwachte beschikbaarheid, rekening gehouden met het geplande onderhoud of toevallige incidenten. Om die reden hanteert Elia in het nieuwe Tariefvoorstel een hypothese van bijkomende onbeschikbaarheid boven op de klassieke onbeschikbaarheid, gelijk aan een nucleaire eenheid van 1 GW.

Wat betreft de productie-eenheden op gas houdt Elia rekening met de ontmanteling van de volgende eenheden:

- Drogenbos: 1 april 2021
- Angleur TG31-32 & Izegem: donderdag 31 oktober 2019
- Wilmarsdonk Total GT1-2-3: donderdag 31 oktober 2019

Anderzijds heeft Elia rekening gehouden met de terugkeer van de gascentrale in Seraing sinds 1 november 2018 en met de terugkeer van de centrale OCGT in Vilvoorde.

3.4.1.2 Hernieuwbare energie

Op grond van de laatste prognoses van de concessies voor windenergie, zowel offshore als onshore, meent Elia dat het geïnstalleerd vermogen aan windenergie tot in 2020 een significante toename zal kennen. Voor de volgende jaren verwacht Elia dat de evolutie van het geïnstalleerd vermogen aan windenergie enigszins positief zal zijn.

Wat betreft de fotovoltaïsche energie baseerde Elia zich op de prognoses van de evolutie per gewest en houdt ze eveneens rekening met een aanzienlijke toename van het geïnstalleerd vermogen.

Daar er tijdens de volgende tariefperiode geen grote projecten voor biomassa op stapel staan, verwacht Elia geen evolutie wat betreft het geïnstalleerd vermogen. Hetzelfde geldt met betrekking tot waterkrachtenergie.

3.4.1.3 Opslag

De Tariefmethodologie voorziet een vrijstelling van transmissietarieven met 80% voor opslaginstallaties van elektriciteit waarvan het geïnstalleerd vermogen en de opgeslagen energie met 7,5% is toegenomen. Bij de opmaak van het Tariefvoorstel zal er rekening worden gehouden met een toename van het geïnstalleerd vermogen voor de elektriciteitsopslag van 7,5% alsook met een vrijstelling van 80% op de transmissietarieven die hieruit volgt.

Voor het overige zijn er geen plannen voor grote opslagprojecten in België tijdens de periode 2020-2023.

3.4.2 Energie

Vooreerst dient er een duidelijk verschil gemaakt te worden tussen de “totale belasting” enerzijds en de “belasting van het Elia-net” anderzijds.

Zo omvat de “totale belasting” alle elektrische belastingen op het Elia-net en in alle onderliggende distributienetten.

Conform de Tariefmethodologie maakt het Tariefvoorstel enkel nog gebruik van de “nettobelasting” en “netto-injectie”. Dat begrip houdt rekening met de aftrek van de lokale productie van afnamesites die rechtstreeks op het Elia-net zijn aangesloten. Onder “belasting van het Elia-net” dient men dus de van het Elia-net netto afgenomen energie te verstaan (en idem wat betreft de injecties).

De voorbije 3 jaar stelde Elia een daling vast van de reële netto-afname met gemiddeld -3,1% ten opzichte van de volumes in het Tariefvoorstel 2016-2019. Dat valt voornamelijk te verklaren door een toename van de lokale productie van afnamesites die rechtstreeks op het Elia-net zijn aangesloten.

De raming van de netto-hoeveelheid energie die tussen 2020 en 2023 zal worden afgenomen is gebaseerd op de historische gegevens, met toepassing van, enerzijds, de jaarlijkse groeivoorzichten IHS CERA op de “totale belasting” (gemiddelde jaarlijkse groei van 0,59% tussen 2020 en 2023) en, anderzijds, de groeivoorzichten van de decentrale en de lokale productie.

Elia stelde een stijging van de netto-injectie met gemiddeld 12,8% vast tussen 2016 en 2017 ten opzichte van de volumes zoals vermeld in het Tariefvoorstel 2016-2019. Deze toename valt te verklaren door een betere beschikbaarheid van het Belgische nucleaire productiepark in 2016 en 2017. Daar de beschikbaarheid van het Belgische nucleaire park in 2018 echter lager was, wordt een afname van de netto-injectie met -9,5% waargenomen, in vergelijking met het volume zoals vermeld in het Tariefvoorstel 2016-2019.

Voor het Tariefvoorstel 2020-2023 houdt de raming van de netto-injectie rekening met de ontwikkelingen die zich voordoen in de terbeschikkingstelling van capaciteiten op de internationale interconnecties alsook met de geleidelijke sluiting van het Belgische nucleaire productiepark en met die extra onbeschikbaarheid. De capaciteiten op de internationale interconnecties, gecombineerd met gunstige marktvoorwaarden bij de uitvoer, leiden tot een lichte stijging van de netto-injectie. Vanaf einde 2022 wordt die netto-injectie tegengegaan door het begin van de geleidelijke sluiting van het Belgische nucleaire productiepark.

3.4.3 Vermogen

Voor de klanten die rechtstreeks zijn aangesloten op het Elia-net, is de raming van de jaar- en maandpieken gebaseerd op de historische gegevens, rekening gehouden met de evolutie in verband met de aansluitingswijzigingen.

Voor de distributienetbeheerders is de raming van de jaar- en maandpieken gebaseerd op de raming van de energievolumes, daar de piekvolumes en de volumes afgenomen energie sterk met elkaar zijn gecorreleerd.

Wat betreft het ter beschikking gestelde vermogen stelt Elia vast dat, voor de klanten die rechtstreeks op het Elia-net zijn aangesloten, de volumes van het Tariefvoorstel 2016-2019 werden onderschat. Zo zullen de volumes voor de tarifaire periode 2020-2023 groter zijn dan de tijdens de vorige periode geraamde volumes. De evolutie van de volumes van het ter beschikking gestelde vermogen over de tariefperiode 2020-2023 houdt rekening met de aansluitingswijzigingen zoals deze vandaag gekend door Elia.

Voor de distributienetbeheerders is de definitie van het ter beschikking gestelde vermogen in het Tariefvoorstel 2016-2019 niet dezelfde als in het Tariefvoorstel 2020-2023. Het voornaamste gevolg van deze nieuwe definitie is een significante daling van de volumes. Bijkomende uitleg wordt gegeven in punt 4.3.3.2 van deze nota.

3.5 Conclusie

Voor de volgende tarifaire periode 2020-2023 kan worden vastgesteld dat de kosten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de activiteiten van beheer van de netten met een transmissiefunctie zullen stijgen, voornamelijk als gevolg van de kosten in verband met de activering van de ondersteunende diensten, de kosten in verband met de uitvoering van de investeringsportfolio en die met betrekking tot de digitalisering van verschillende segmenten van activiteiten van netbeheer. Bovendien vertonen de verwachte opbrengsten zoals die uit internationale verkopen en op het vlak van telecommunicatie de neiging te dalen tijdens deze tariefperiode. De positieve tariefsaldi die in het verleden werden aangelegd, compenseren echter grotendeels de stijging van de noodzakelijke kosten die door de transmissietarieven moeten worden gedekt.

Het gecombineerde effect van een stijging van de noodzakelijke kosten, lagere opbrengsten, de compensatie van de positieve saldi van 2015-2018, lagere volumes alsook de inflatie leiden tot een globale tariefstijging.

Op basis van de verwachte evoluties, voorziet Elia een gemiddelde jaarlijkse stijging van de tariefomzet van 2% tot 4% (incl. inflatie) voor alle groepen van klanten, zonder dat Elia in verband hiermee momenteel enige verbintenis aangaat. De impact op de individuele tarieven is afhankelijk van het type klant.

Daar de algemene principes van allocatie van de kosten en de tarieven aan consultatie onderhevig zijn, is Elia vandaag niet bij machte een precieze raming van de individuele tarieven te maken. In het volgende hoofdstuk gaan we dieper in op de principes betreffende de allocatie van de kosten en de tarieven.

4 Algemene principes betreffende de allocatie van kosten en de tarieven

4.1 Allocatie tussen injectie en afname

Volgens de Tariefmethodologie 2020-2023 zijn verschillende tarieven afhankelijk van ofwel het afgenomen en/of geïnjecteerde vermogen ofwel de afgenomen en/of geïnjecteerde energie. De keuze die wordt gemaakt wat betreft de kostenallocatie is dan ook bepalend voor de noodzakelijke kosten die moeten worden gedragen door het (de) geïnjecteerd(e) vermogen/energie en het (de) afgenomen vermogen/energie.

Bovendien bepaalt de Tariefmethodologie dat er bij de toepassing van de voor de injectie gehanteerde tarieven rekening dient te worden gehouden met een benchmarking, dit om de bevoorradingszekerheid van het land niet in het gedrang te laten komen door een afname van het concurrentievermogen van de betrokken productie-eenheden.

Om gevolg te geven aan dit verzoek voert Elia een benchmarking uit op basis van:

- het gewogen gemiddelde van het injectietarief zoals het voorkomt in het overzicht van de transmissietarieven die toepasbaar zijn in de betrokken landen, aangevuld door een evaluatie van de eventuele verplichtingen in natura die aan de producenten worden opgelegd;
- landen/markten die worden geacht deel uit te maken van de gekoppelde Day-ahead markt van de zone NWE (Duitsland, Oostenrijk, België, Denemarken, Spanje, Estland, Finland Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië, Letland, Luxemburg, Noorwegen, Nederland, Portugal, Polen, Slovenië en Zweden), aangevuld met Oostenrijk.

Bovendien is er enkel een injectietarief voorzien voor het tarief voor de vermogensreserves en de *black start*, ten bedrage van maximaal 50% van de onderliggende kosten van de vermogenreserves. Elia stelt ook voor dat het injectietarief niet hoger is dan het gemiddelde injectietarief dat de benchmarking oplevert met als doel de bevoorradingszekerheid van het land niet in gevaar te brengen door een afname van het concurrentievermogen van de betrokken productie-eenheden, overeenkomstig de intentie zoals bedoeld door artikel 12, § 5, 17° van de Elektriciteitswet.

Voorts bevat de studie ook een eventuele impactanalyse van het injectietarief in België op het concurrentievermogen van de Belgische centrales en de overeenstemming van het Belgische elektrische systeem op lange termijn.

Zoals gevraagd door de CREG in haar raadplegingsverslag van 7 juni 2018⁸ stelt Elia in deze nota de resultaten van de benchmarkstudie voor aan de marktpartijen (zie punt 6 bijlage - Deloitte: Benchmarkstudie van de injectietarieven). Rekening gehouden met de resultaten bereidt Elia zich voor om een injectietarief voor te stellen dat niet hoger zal zijn dan € 0,6169/MWh in het kader van haar nieuwe Tariefvoorstel 2020-2023.

4.2 Aansluitingstarieven

4.2.1 Algemene evolutie

Wat betreft de aansluitingstarieven voor de rechtstreeks op het net aangesloten gebruikers stelt Elia geen ingrijpende wijzigingen voor wat betreft de manier waarop de tarieven worden vastgesteld of hun structuur. Dat betekent dat de aansluitingstarieven zullen evolueren in functie van de verwachte inflatie en de kapitaalskosten van Elia.

Voor de distributienetbeheerders verwacht Elia echter een stijging van de aansluitingstarieven in verband met de algemene installaties en gebouwen. Deze stijging weerspiegelt onder andere de investeringen die Elia heeft verricht in het kader van de

---

⁸ <https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Consult/2018/1109-10/RA1109-10NL.pdf>

reconstructie van middenspanningsonderstations.

4.2.2 Tarief voor een studie substantiële modernisatie

De EU-netcodes voor aansluiting zijn in principe enkel toepasbaar op de nieuwe installaties. Als een bestaande installatie echter een substantiële modernisering ondergaat, moet ze ook voldoen aan de nieuwe technische eisen die de EU-netcodes vaststellen en opleggen evenals naar de technische eisen die op nationaal niveau toepasbaar zijn en in de technische reglementen zijn opgenomen.

Indien Elia van mening is dat de door de netgebruiker geplande werken (met inbegrip van uitbreidingen, vervangingen, ...) een grote impact hebben op het toegangspunt, dan moet die laatste aan Elia vragen om een studie substantiële modernisatie uit te voeren.

De studie substantiële modernisatie verschilt van een gewone detailstudie, zowel wat het proces als de inhoud betreft:

- Op inhoudelijk vlak:
Deze studie omvat, naast de inhoud die het voorwerp is van een gewone detailstudie, een nieuw deel dat de bijkomende technische eisen voor het betrokken toegangspunt beschrijft. Deze bijkomende eisen worden vastgesteld op basis van de delta tussen de toepasbare technische eisen (overeenkomstig de geldende federale en gewestelijke technische reglementen) en de eisen die worden vastgelegd in de EU-netcodes en de toekomstige technische regelgeving op nationaal niveau. Daartoe formuleert Elia een gemotiveerd advies.

- Wat het proces betreft:

De netgebruiker vraagt een studie aan via het aanvraagformulier dat beschikbaar is op de website van Elia. Op basis van de elementen die in dit formulier nader worden beschreven, beslist Elia of er een studie substantiële modernisatie moet worden uitgevoerd.

Een studie substantiële modernisatie volgt een andere procedure dan deze van een gewone detailstudie, in die zin dat een studie modernisatie resulteert in een advies van Elia dat wordt doorgestuurd naar de bevoegde overheid (CREG). Die laatste beslist uiteindelijk of er sprake is van een substantiële modernisering.

Op het vlak van inhoud en procedure houdt een studie substantiële modernisatie een grotere werklust in waarvoor Elia een stijging met 50% van het tarief voorstelt in vergelijking met een detailstudie, en dat enkel voor het deel van het tarief voor het aansluitingsveld.

Als de vraag betrekking heeft op een geringe wijziging van de fysieke aansluitingsinstallaties en er enkel een studie substantiële modernisatie moet worden gerealiseerd, inclusief een verzending naar de bevoegde autoriteit, dan stelt Elia voor om slechts 75% van het tarief voor een detailstudie voor wat betreft het aansluitingsveld aan te rekenen.

4.2.3 Tarieven voor het gebruik van partiële eerste aansluitingsvelden

De Tariefmethodologie laat toe meerdere coëfficiënten uit te werken voor de vermenigvuldiging of vermindering van de aansluitingstarieven die worden vastgesteld in de Bijlage 2 van de Tariefmethodologie, in de punten 1.2.4° tot 6°. Deze tarieven hebben als objectief om beter aangepast te zijn aan de verschillende types van bijzondere situaties die zich kunnen voordoen bij aansluitingen, voornamelijk voor wat betreft eventuele klantinterventies die in het verleden hebben plaatsgevonden.

Voor het eerste partiële aansluitingsveld zijn deze aanpassingen van kracht tot de datum van vervanging van het betrokken veld en uiterlijk 33 jaar na de datum van ingebruikname.

De onderstaande lijst is niet-exhaustief en beschrijft de verminderingcoëfficiënten voor de vergoedingen voor de terbeschikkingstelling en het beheer die van toepassing zijn op de velden van een partiële aansluiting in functie van de uitrusting van het veld. De coëfficiënten geven de verhouding aan tussen de kosten van Elia voor deze partiële aansluitingsvelden ten opzichte van deze voor een volledig aansluitingsveld.

- Een coëfficiënt van 10% wordt toegepast op de vergoeding voor het ter beschikking stellen en het beheer van facturatie tellingen geïnstalleerd door Elia.
- Een coëfficiënt van 10% wordt toegepast op de vergoeding voor het ter beschikking stellen en het beheer van beveiligings- en interfacekasten (met name laagspanningsinstallaties met uitzondering van de tellingen) geïnstalleerd door Elia.
- Een coëfficiënt van 10% wordt toegepast op de vergoeding voor het ter beschikking stellen en het beheer van een stroomtransformator.
- Een coëfficiënt van 20% wordt toegepast op de vergoeding voor het ter beschikking stellen en het beheer van een lijn-, kabel-, of railscheider.
- Een coëfficiënt van 20% wordt toegepast op de vergoeding voor het ter beschikking stellen en het beheer van een aardingsscheider.
- Een coëfficiënt van 25% wordt toegepast op de vergoeding voor het ter beschikking stellen en het beheer van een spanningstransformator.
- Een coëfficiënt van 40% wordt toegepast op de vergoeding voor het ter beschikking stellen en het beheer van velden zonder vermogensschakelaar.
- Wanneer Elia een veld exploiteert dat geen eerste aansluitingsveld is, wordt er een bijkomende coëfficiënt van 20% toegepast op de vergoeding.

Op te merken valt dat de coëfficiënten bij elkaar kunnen worden opgeteld in het geval dat Elia meerdere installaties heeft gerealiseerd of beheert. Zo worden, in geval dat Elia instaat voor het beheer van een railscheider en een spanningstransformator, de som van de desbetreffende coëfficiënten voor deze installaties toegepast: In dit geval dus 20% + 25%, waarbij in totaal een coëfficiënt van 45% wordt toegepast op de vergoeding voor het beheer.

4.2.4 Aansluitingstarieven offshore

De Tariefmethodologie bepaalt dat het periodieke tarief voor het beheer en de installatie of voor de substantiële aanpassing van het eerste aansluitingsveld onder meer afhankelijk kan zijn van de onshore of offshore lokalisatie.

Volgens Elia is het noodzakelijk om een onderscheid te maken op basis van de onshore of offshore lokalisatie met als doel rekening te houden met de bijzondere kenmerken van offshore installaties en van de investeringen die daarbij horen.

Zo meent Elia dat een deel van de platformen die zij zal beheren specifiek zal dienen voor de aansluitingen van de windmolenparken die zijn aangesloten op het MOG en dat de overeenstemmende kosten moeten worden toegewezen aan het aansluitingstarief. Gelet op de specifieke kenmerken van de ontwikkelde infrastructuur in zee voor de aansluiting van offshore windparken, acht Elia het gepast een specifiek tarief te ontwikkelen voor offshore aangesloten klanten. De Tariefmethodologie 2020-2023 maakt dat overigens mogelijk. De in aanmerking te nemen kosten zullen overwegend betrekking hebben op infrastructuurkosten die eigen zijn aan het deel van de aansluitingen op deze platformen.

Voor de onshore aansluitingen worden deze tarieven op eenvormige en niet-discriminerende wijze vastgesteld. Wat betreft het gebruik van de offshore aansluitingsvelden wil Elia deze principes van eenvormigheid en niet-discriminatie tussen offshore aangesloten netgebruikers behouden.

4.2.5 Aanpassing van het onderhoudsbeleid voor de rechtstreeks op het Elia-net aangesloten netgebruikers en weerslag op de vergoeding voor het beheer van de aansluitingsuitrustingen

Bijlage 3 bij het aansluitingscontract bevat de algemene regels die moeten worden nageleefd met betrekking tot het normale periodieke onderhoud voor de rechtstreeks op het Elia-net aangesloten gebruikers. Voorheen waren deze algemene regels gesteund op een tijdsgebaseerd onderhoudsbeleid.

Elia brengt verandering in zijn onderhoudsbeleid met als doel zich te baseren op de staat van de installatie en niet langer alleen op het tijdstip om de onderhoudsfrequenties vast te stellen. Dit beleid is reeds van toepassing voor uitrustingen die eigendom zijn van Elia⁹. Om deze reden wenst Elia ook het onderhoudsbeleid met betrekking tot de aansluitingsinstallaties aan te passen.

Alle aansluitingsinstallaties worden behandeld met de hoogste prioriteit volgens ons onderhoudsbeleid en daartussen wordt er een onderscheid gemaakt volgens de types installaties en de huidige staat van de installatie.

---

⁹ NB: de digitalisatie maakt het mogelijk de voordelen van deze politiek te verbeteren.

Op basis van het aantal aansluitingsinstallaties en de staat waarin ze momenteel verkeren houdt Elia globaal gezien rekening met een lichte toename van de gemiddelde onderhoudsperiode voor de verschillende types uitrustingen (hoogspannings- en laagspanningsuitrustingen, verbindingen).

Elia voert een gedetailleerd onderzoek naar de impact op het vlak van aantal onderhoudsuren per type onderhoud en zal vervolgens een aangepast voorstel formuleren inzake de percentages voor de OPEX-vergoedingen van hun nieuwwaarde.

4.3 Tarieven voor het beheer en de ontwikkeling van de netinfrastructuur

Er zijn vandaag drie verschillende tarieven van de categorie “beheer en ontwikkeling van de netinfrastructuur” van toepassing:

- een tarief voor de maandpiek,
- een tarief voor de jaarpiek, en
- een tarief voor het ter beschikking gestelde vermogen.

Die drie verschillende tarieven worden toegewezen op basis van de volgende verdeelsleutels, voor zowel de rechtstreeks op het net aangesloten gebruikers als de distributienetbeheerders:

- allocatie van 20% van de noodzakelijke kosten aan het tarief voor maandpiek;
- allocatie van 30% van de noodzakelijke kosten aan het tarief voor jaarpiek;
- allocatie van 50% van de noodzakelijke kosten aan het tarief voor ter beschikking gestelde vermogen.

Op basis van de gedane vaststellingen tijdens de regulatoire periode 2016-2019 identificeert Elia weinig veranderingen in het gedrag van de netgebruikers. Om de rechtstreeks op het Elia-net aangesloten netgebruikers en de distributienetbeheerders ertoe te bewegen hun afnameprofiel aan te passen in functie van de jaarpiekperiode, overweegt Elia om de verdeelsleutels tussen de jaarpiek en de maandpiek als volgt te wijzigen:

- allocatie van 15 % van de noodzakelijke kosten aan het tarief voor maandpiek;
- allocatie van 35 % van de noodzakelijke kosten aan het tarief voor jaarpiek.

4.3.1 Vaststelling van de jaarpiekperiode voor de afname

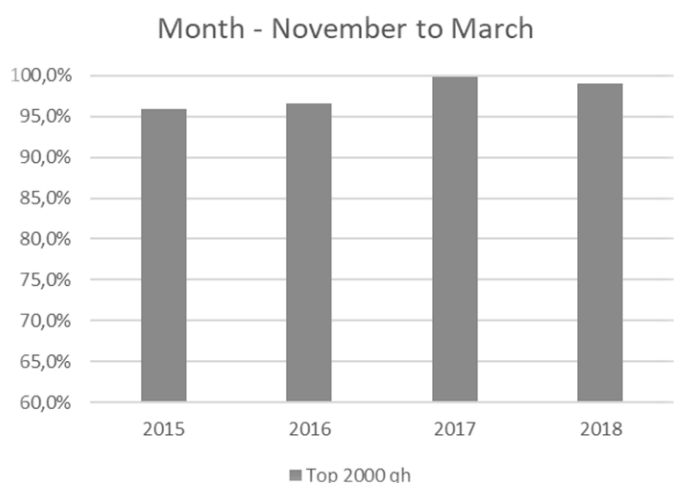
Volgens de Tariefmethodologie zijn de tarieven voor jaarpiek van toepassing op de jaarpiek van het netto afgenomen vermogen en/of het netto geïnjecteerd vermogen, zoals berekend tijdens de jaarpiekperiode. Overeenkomstig de definitie van de “piektariefperiode” in de Tariefmethodologie moet deze periode door de netbeheerder worden voorgesteld als de periode waarin de globale belasting op het net statistisch gezien het hoogst is. Het gaat om een periode die ex ante wordt vastgesteld.

Wat betreft de vaststelling van de jaarpiekperiode voor afname laat een analyse van de monotone belastingscurves toe de selectie van maanden, weekdays en uren te

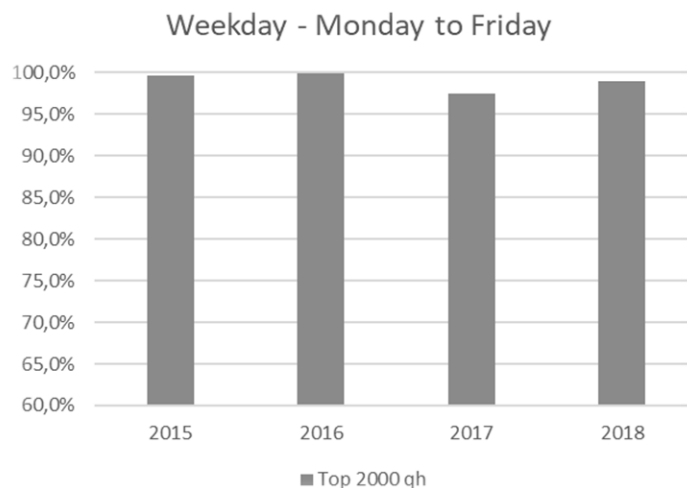
verifiëren waarvoor een goede statistische overeenstemming wordt verkregen met de piek van de monotone belastingscurve.

Op basis van een analyse van de monotone belastingscurves van 2015 tot 2018 stelt Elia voor geen wijzigingen aan te brengen aan de jaarpiekperiode zoals deze gebruikt tijdens de tarifaire periode 2016-2019. Deze valt samen met de periode van november tot maart, van maandag tot vrijdag, tussen 17.00 en 20.00 uur, op kwartuurbasis. Voor de officiële feestdagen worden geen uitzonderingen gemaakt.

Uit de analyse van de 2.000 kwarturen met de hoogste belastingen op het net kan inderdaad worden afgeleid dat de selectie van november tot maart en van maandag tot vrijdag steeds relevant is voor de jaren 2015 tot 2018. De twee onderstaande diagrammen tonen het percentage van de 2.000 kwarturen die deel uitmaken, voor figuur 1, van de periode van november tot maart en, voor figuur 2, van de periode die overeenstemt met de dagen van de week.

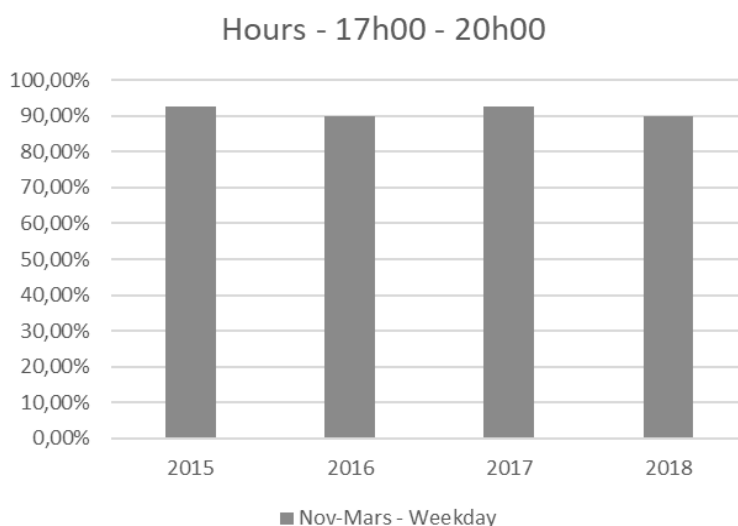
Figuur 1 Percentage van de top 2.000 kwarturen van november tot maart

Figuur 2 Percentage van de top 2.000 kwarturen op weekdays

Wat betreft de selectie van het tijdslot voor de vaststelling van de jaarpiek werd ter gelegenheid van het voorgaande tariefdossier beslist enkel rekening te houden met het tijdvak van 17.00 tot 20.00 uur. Het doel was de gebruikers van het Elia-net ertoe te bewegen hun afname te nivelleren wanneer er zich verbruikspieken voordoen.

Dit tijdslot wordt gedefinieerd volgens een statistische analyse van dagelijkse pieken die voorkomen gedurende de weekdays in de periode van november tot maart. Volgens deze analyse, stelt Elia vast dat voor de periode 2015-2018 het vastgestelde tijdslot nog steeds pertinent is (cf. figuur 3). Daarom stelt Elia voor het tijdslot van 17:00 tot 20:00 uur te behouden voor de bepaling van de jaarpiek.

Figuur 3 Percentage van de kwarturen per dagpiek dewelke plaatsvindt tussen 17.00 uur en 20.00 uur op de een weekday tussen november en maart.

Zoals echter vermeld in het vorige punt, overweegt Elia om de verdeelsleutel voor de tarifaire periode 2020-2023 te wijzigen om de rechtstreeks op het Elia-net aangesloten netgebruikers alsook de distributienetbeheerders er in toenemende mate toe te bewegen hun afnameprofiel aan te passen in functie van de jaarpiekperiode.

4.3.2 Tarief voor de jaarpiek

Elia stelt voor de jaarpiek van het netto afgenomen vermogen te definiëren, als onderdeel van de van het tarief voor de jaarpiek, aangezien het piekvermogen (hoogste waarde) gemeten tijdens de kwarturen die de jaarpiekperiode vormen gedurende de laatste twaalf maanden meer bepaald de lopende factureringsmaand en de voorgaande elf maanden.

4.3.3 Tarief voor de maandpiek

De maandpiek voor afname wordt vastgesteld op basis van de tijdens de betrokken maand gemeten vermogenspiek. Voor wat betreft de rechtstreeks op het net aangesloten netgebruikers, is het tarief voor de maandpiek voor afname van toepassing op de 11e gemeten piek van de maand.

4.3.4 Tarieven voor ter beschikking gestelde vermogen

Met het tarief voor het ter beschikking gestelde vermogen draagt de netgebruiker bij aan de algemene infrastructuurkosten van het net in verhouding tot het schijnbaar vermogen dat hem ter beschikking wordt gesteld (i.e. dat voor hem “gereserveerd” wordt).

Voor de rechtstreeks op het Elia-net aangesloten klanten wordt het ter beschikking gestelde vermogen (uitgedrukt in kVA) overeengekomen in het aansluitingscontract (bijlage 1 van het aansluitingscontract) van elke netgebruiker.

Voor de distributienetbeheerders bepaalt de Tariefmethodologie dat het tarief afhankelijk is van het infrastructuurniveau en van toepassing is op het contractueel vermogen ter beschikking gesteld voor elk koppelpunt in plaats van het nominaal schijnbaar transformatievermogen per koppelpunt, zoals vermeld op de signalisatieplaat van de transformator.

Voor de tariefperiode 2020-2023 houdt deze wijziging in dat de netbeheerders aan de uitgang van transformatie naar de middenspanning voortaan hun ter beschikking gestelde vermogen zullen kunnen aanpassen in functie van hun gebruik. De contractuele waarde van dit ter beschikking gestelde vermogen wordt opgenomen in bijlage 3 van de samenwerkingsovereenkomst. In geval van overschrijding van het ter beschikking gestelde vermogen zijn dezelfde regels als voor de rechtstreeks op het Elia-net aangesloten klanten van toepassing.

Bij gebrek aan ter beschikking gesteld contractueel vermogen is het tarief van toepassing op het nominaal schijnbaar transformatievermogen per koppelpunt.

Bovendien stelt Elia voor dezelfde tariefmatrix toe te passen voor de distributienetbeheerders en de rechtstreeks op het Elia-net aangesloten gebruikers. Dat

past in het kader van de harmonisering van de tarifaire toepasbaarheid tussen distributienetbeheerders en rechtstreeks op het Elia-net aangesloten gebruikers.

De toepassing van één enkele tariefmatrix voor alle klanten zal echter geen wijzigingen teweegbrengen in de logica van verdeling van de kosten die vandaag van kracht is in het kader van het ter beschikking gestelde vermogen voor de verschillende infrastructuurniveaus.

Zoals hierboven gezegd, heeft het gereserveerd schijnbaar vermogen betrekking op een reservatie van capaciteit. Deze capaciteitsreservatie, gecombineerd met de jaarlijkse planningsgegevens, dient als basis voor de dimensionering van het hoogspanningsnet.

Om deze reden is het belangrijk dat de rechtstreeks op het Elia-net aangesloten netgebruiker de totale capaciteit aan schijnbaar vermogen reserveert die, enerzijds, een afspiegeling is van de verschillende werkingssituaties en, anderzijds, rekening houdt met een eventuele deelname aan de ondersteunende diensten.

Als het schijnbaar vermogen beïnvloed wordt door een eventuele deelname aan ondersteunende diensten, dan geeft dit nog geen recht op een vermindering van dit tarief, maar is het nodig geval per geval te bepalen of dit kan worden weerspiegeld in de vaststelling van de prijzen voor de levering van deze dienst.

4.4 Tarieven ter compensatie van onevenwichten

Onder deze categorie vallen twee tarieven:

- het tarief voor de vermogensreserves en de black start,
- het tarief voor het behoud en het herstel van het individuele evenwicht van de toegangsverantwoordelijken.

4.4.1 Vermogensreserves en black start

Met betrekking tot de tarieven voor de vermogensreserves en de dienst “black start” stelt Elia voor om de tariefmatrix niet te wijzigen en dezelfde tarieven toe te passen op alle infrastructuurniveaus.

Een dergelijke benadering schrijft zich in de doelstelling vermeld in de Tariefmethodologie met betrekking tot het tot stand brengen van een uitgesproken link tussen de door de netbeheerder geleverde dienst en de tariefstructuur. Immers, de dienst die aan de grondslag ligt van dit tarief komt alle infrastructuurniveaus op dezelfde wijze ten goede.

De regeling van de frequentie en het evenwicht met behulp van de vermogensreserves is een dienst die Elia niet kan differentiëren per infrastructuurniveau, maar die als één en ondeelbaar wordt geleverd voor de gehele regelzone. Ook de dienst om een mogelijkheid tot black start te voorzien is een dienst die het gehele systeem ten goede komt zonder differentiatiemogelijkheid.

4.4.2 Behoud en herstel van het individuele evenwicht van de toegangsverantwoordelijken

Elia stelt voor om het tarief voor het behoud en herstel van het individueel evenwicht van de toegangsverantwoordelijken te wijzigen omdat de toename van de intermitterende productie van hernieuwbare energie een verhoogd risico met zich meebrengt op situaties waarin de regelzone van Elia substantiële en langdurige systeemonevenwichten ervaart.

Met deze wijziging wil Elia een hoge kwaliteit van het systeemevenwicht blijven garanderen, zelfs bij een aanzienlijke toename van de intermitterende productie in het systeem.

Dit voorstel beoogt de wijziging van de berekening van de alfa-parameter en een evolutie naar een identieke prijs voor de verrekening van individuele onevenwichten. Deze aanpassingen zullen bijdragen tot het behoud van het huidige niveau van het 99ste percentiel van de historische systeemonevenwichten, waardoor aanzienlijke stijgingen van de aan te kopen opwaartse reserves (mFRR Up) worden beperkt en de aankoop van neerwaartse reserves (mFRR Down) wordt vermeden.

Observaties geven aan dat de huidige alfa-parameter ten eerste niet snel genoeg verandert na het optreden van grote systeemonevenwichtigheden en bovendien niet sterk genoeg verandert om de toegangsverantwoordelijke voldoende aan te zetten tot handhaving van het evenwicht.

Het tarief wordt bijgevolg gewijzigd wat betreft twee elementen:

1. het gebruik van een unieke prijs per kwartier voor de verrekening alle individuele onevenwichten
2. de bepaling van de alfa-parameter om beter te voldoen aan de doelstelling om extra stimulansen te geven aan de BRPs bij lange en structurele onevenwichten.

Concreet wordt de alfa-parameter bepaald op basis van een sigmoïdefunctie ten opzichte van het systeemonevenwicht (S-vormige curve). Het effect van alfa op het onevenwichtstarief zal exponentieel toenemen naarmate het systeemonevenwicht toeneemt tot een keerpunt waarboven de alfa nog steeds toeneemt, maar in een trager tempo. De alfa kan alleen maar toenemen tot een maximaal punt, wat betekent dat de alfa constant blijft voor verdere verhogingen van het systeemonevenwicht.

Omwille van consistentieredenen stelt Elia ook voor om het systeemonevenwicht te laten bepalen of de onevenwichtsprijs gebaseerd wordt op de MDP of de MIP.

De alfa-parameter wordt berekend op basis van het gemiddelde systeemonevenwicht van de laatste twee kwartieren aangezien uit historische gegevens is gebleken dat een te groot aantal kwartieren zou leiden tot een alfa-parameter die te traag reageert en daardoor zijn doel als stimulans niet bereikt. De maximale waarde van de alfa houdt rekening met de eventuele vergoeding voor groenestroomcertificaten.

		Systeemonevenwicht (SI)	
		Positief	Negatief
Onevenwicht van de BRP	Positief	MDP – α	MIP + α
	Negatief		

Met

Indien de absolute waarde van het Systeemonevenwicht kleiner of gelijk is aan 150 MW:

$$\alpha \text{ (€/MWh)} = 0$$

Indien de absolute waarde van het Systeemonevenwicht groter is dan 150 MW:

$$\alpha \text{ (€/MWh)} = a + \frac{b}{1 + \exp\left(\frac{c - x}{d}\right)}$$

Parameters:

$a = 0 \text{ €/MWh}$

$b = 200 \text{ €/MWh}$

$c = 450 \text{ MW}$

$d = 65 \text{ MW}$

$x = \text{het voortschrijdend gemiddelde van het Systeemonevenwicht van kwartieren } qh(t) \text{ en } qh(t-1)$

4.5 Tarieven voor het beheer van het elektrische systeem

Onder deze categorie vallen twee tarieven:

- Het tarief voor het beheer van het elektrische systeem;
- Het tarief voor de aanvullende afname van reactieve energie.

4.5.1 Tarieven voor het beheer van het elektrische systeem

De dienst voor beheer van het elektrische systeem omvat de bewaking en het beheer van de energiestromen op het Elia-net, van de spanning enzovoort. Dit tarief is toepasbaar op elk toegangspunt, in functie van het infrastructuurniveau waartoe de

gebruiker van het betrokken net behoort. Namelijk, de infrastructuurniveaus maken immers niet alle op dezelfde wijze gebruik van de diensten die Elia levert. Dit beantwoordt aan het doel dat wordt beschreven in de Tariefmethodologie dat erin bestaat een uitgesproken link tot stand te brengen tussen de door de netbeheerder verleende dienst en de tariefstructuur.

4.5.2 Tarieven voor de aanvullende afname van reactieve energie (MVar)

De spanningsregeling op het Elia-net, wat betreft de injectie alsook de afname van reactieve energie, vertegenwoordigt een zeer belangrijke uitdaging voor de volgende tarifaire periode.

De afgelopen jaren stelde Elia immers vast dat de overschrijding van het tarief voor de afname en injectie (inductief of capaciteef) van reactief vermogen blijft stijgen ondanks het incentiverende karakter van dit tarief. Deze te grote afname wordt veroorzaakt door zowel de rechtstreeks op het Elia-net aangesloten klanten als de distributienetbeheerders.

Hoewel de overschrijdingen blijven toenemen, is Elia van mening dat de huidige tariefstructuur met twee tariefzones een voldoende sterk signaal levert met het oog op de inachtneming van de vereiste “cos phi”. Elia meent echter dat de toepassing van het tarief zou moeten worden uitgebreid tot de volgende beginselen:

- Enerzijds zal dit tarief ook van toepassing zijn tijdens de kwarturen met een netto-injectie van actief vermogen (en niet enkel de kwarturen met een netto-afname van actief vermogen); Elia vindt het opportuun dat de toegangspunten dezelfde “cos phi” in acht nemen tijdens de kwarturen met netto-injectie van actieve energie als tijdens de kwarturen met netto-afname van actieve energie. De met deze toegangspunten verbonden onderliggende productie-eenheden moeten immers een correcte spanningsregeling kunnen uitvoeren en dienen de vereiste “cos phi” in acht te nemen.
- Anderzijds voorziet Elia een regime tot correctie van dit tarief in het kader van ondersteunende diensten voor de spanningsregeling.

Als een toegangspunt deelneemt aan de ondersteunende dienst voor de spanningsregeling, wordt de activering van reactieve energie voor de levering van deze dienst geneutraliseerd. De neutralisatie vindt plaats in functie van het type dienst:

- Niet-regelende eenheden die deelnemen aan de handmatige controle worden gecorrigeerd tijdens de kwarturen waarvoor een activering wordt gevraagd, met de vereiste activeringswaarden voor de dispatching van Elia voor deze kwarturen, uitgedrukt in kVArh. Een bijkomende tolerantie, overeenkomstig de principes die gelden in de context van de controle van activering van de ondersteunende dienst, wordt toegepast.
- De regelende eenheden die een automatische controle leveren, nemen in principe op ononderbroken wijze deel aan de ondersteunende dienst voor de

spanningsregeling¹⁰. Elia corrigeert de gemeten waarde van het kwartuur, uitgedrukt in kVArh, met de vereiste theoretische waarde voor de spanningsregeling tijdens dit kwartuur. Een bijkomende tolerantie, overeenkomstig de principes die gelden in de context van de controle van activering van de ondersteunende dienst, wordt toegepast.

In dit voorstel blijven de bestaande grenswaarden voor het capacitef reactief vermogen ongewijzigd.

4.6 Tarief voor de marktintegratie

Wat betreft het tarief voor de marktintegratie stelt Elia voor om de tariefmatrix niet te wijzigen en hetzelfde tarief toe te passen op alle infrastructuurniveaus. Een dergelijke benadering onderschrijft de doelstelling vermeld in de Tariefmethodologie met betrekking tot het tot stand brengen van een uitgesproken link tussen de door de netbeheerder geleverde dienst en de tariefstructuur. Immers, de dienst marktintegratie die aan de grondslag ligt van dit tarief komt alle infrastructuurniveaus op gelijke wijze ten goede.

Het tarief voor marktintegratie heeft betrekking op de kosten voor de diensten die worden gedefinieerd in artikel 8, § 1bis van de Elektriciteitswet, alsook voor de diensten van ontwikkeling van de elektriciteitsmarkt in een optiek van maximalisatie van het globaal technisch-economisch optimum.

4.7 Compensatie van actieve verliezen in het federaal transmissienet

In 2016 werd een herziening van het KB Federaal technisch reglement (FTR) gelanceerd met als doel dit in overeenstemming te brengen met de verschillende Europese regelgevingen en/of verdere invulling te geven bij de bepalingen ervan (meer bepaald de EU-netcodes). Tijdens dit herzieningsproces, is de problematiek omtrent de compensatie van de actieve verliezen op het federale transmissienet naar voren gekomen.

Daar de voltooiing en de effectieve inwerkingtreding van het “nieuwe” FTR niet nauwkeurig zijn vastgelegd, baseert Elia zich op de geldende bepalingen zoals die zijn opgenomen in het KB Technisch Reglement dat vandaag van toepassing is. Conform artikel 161 van het huidige FTR staat elke toegangsverantwoordelijke in voor het

---

¹⁰ Volgens de technologie van de productie-eenheid is ze in staat de spanning te regelen, ongeacht de richtwaarde van het actief vermogen of enkel indien de productie-eenheid het minimaal vermogen van de productie-eenheid overschrijdt.

compenseren van de actieve verliezen in het net, dit voor het geheel van zijn toegangspunten tot het net. Bijgevolg omvat het beoogde Tariefvoorstel 2020-2023 geen bijkomende kosten voor deze aankoopverplichting op federaal niveau.

Indien Elia een dergelijke aankoopverplichting moet opnemen op federaal niveau, dan zou dit resulteren in een aanzienlijke toename van de kosten die afgedekt dienen te worden door Elia hetgeen kan leiden tot een aanvraag voor een tariefaanpassing leidend tot een verhoging van het gemiddelde eenheidstarief voor elk contractueel infrastructuurniveau (CIL) van ca. 5% tot 10%.

5 OPENBAREDIENTSTVERPLICHTING, HEFFINGEN EN TOESLAGEN

De uitvoering van de openbare dienstverplichtingen en de inning van heffingen en toeslagen wordt aan de netbeheerder opgelegd door regelgevende beslissingen van federale en gewestelijke overheden.

De tarieven voor openbare dienstverplichting en toeslagen hebben betrekking op kosten die niet rechtstreeks in verband staan met het beheer van het net en waarover Elia geen controle heeft. De netto kosten worden aangerekend overeenkomstig artikel 12 § 5, 12°, van de Elektriciteitswet. Deze netto kosten omvatten de beheerskosten en de financiële kosten van de openbare dienstverplichting en toeslagen.

De tarieven worden echter toegevoegd aan de bedragen die de netbeheerder factureert.

6 BIJLAGEN

6.1 Deloitte – Benchmarkstudie van de injectietarieven

Zie Benchmarkstudie zoals gepubliceerd op de consultatiepagina.

6.2 Tariefmatrix voor het gebruik van het net en de reservatie van de ondersteunende diensten

Om het voor de marktpartijen mogelijk te maken zich zo goed mogelijk voor te bereiden op de implementatie van de nieuwe transmissietarieven voor de tariefperiode 2020-2023, voegt Elia een eerste voorlopige schets van de tariefmatrix voor het gebruik van het net en de reservatie van de ondersteunende diensten toe (zie Tariefmatrix zoals gepubliceerd op de consultatiepagina).

Elia heeft deze matrix opgesteld op basis van de elementen die zijn vastgesteld in de Tariefmethodologie alsook op basis van de in dit raadplegingsdocument geformuleerde

voorstellen. Het spreekt voor zich dat deze matrix nog wijzigingen kan ondergaan na afloop van de huidige consultatieronde of als gevolg van de beslissing van de CREG met betrekking tot het Tariefvoorstel dat zal worden ingediend.

Deze tabel heeft dus louter informatieve waarde en mag in geen geval worden geacht bindend te zijn voor de vaststelling van de nieuwe transmissietarieven.

7 VRAGEN

- 1) Heeft u vragen of opmerkingen bij de beslissende elementen van de ontwikkelingen voorzien in het toekomstige Tariefvoorstel?
- 2) Heeft u opmerkingen over de overeenstemming van de voorstellen gemaakt in deze nota en de Tariefmethodologie?
- 3) Gaat u akkoord met de allocatieprincipes toegepast voor de tarieven zoals in het consultatiedocument toegelicht?
- 4) Heeft u specifieke bemerkingen bij een of meerdere van de voorgestelde concepten en gemaakte keuzes door Elia?
- 5) Zijn er nog elementen die om nog extra uitleg vragen? Indien ja, welke?

8 REACTIES

Dit document wordt aan de betrokken elektriciteitsondernemingen voorgelegd ter consultatie. Deze consultatie loopt van woensdag 13 februari tot en met woensdag 13 maart 2019. Alle antwoorden moeten worden ingediend via de consultatiepagina die toegankelijk is op de website van Elia.

Alle bijkomende vragen mogen worden verstuurd naar het e-mailadres: consultations@elia.be

De reacties van de geraadpleegde partijen worden op naam meegedeeld aan de CREG. De geraadpleegde partij kan echter een aanvraag doen opdat zijn reactie als anoniem verwerkt wordt in het consultatierapport dat publiekelijk ter beschikking gesteld zal worden aan alle geraadpleegde partijen.